

Очевидно, що этот уровень сознания еще долго будет пуст, так как (как и предыдущий) предполагает отсутствие конфликтов и столкновений под красиво звучащими "культурными" лозунгами, которые чаще всего используются для прикрытия экономико-политических амбиций.

*Лещенко Л. Ю. – канд. істор. н.
(Київ)*

ПРОБЛЕМА РЕГІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УКРАЇНІ

Динамізм, нестабільність і невизначеність сучасного світу більшістю дослідників відносяться до числа факторів, що впливають на регіональну ідентичність. Саме цим обумовлене центральне положення останньої в мінливій соціокультурній реальності. Її підтримання потребує постійної самоідентифікації, що, в свою чергу, вимагає посилення первинної ідентичності, тобто тих стійких елементів і культурних моделей, які визначаються як традиціоналістські. Це справджується за умови, що культурні, релігійні, історичні цінності, національні особливості і традиції зберігають актуальність як для світу в цілому, так і для кожного окремого індивіда.

Вступ України до різних євроструктур і подальший розвиток інтеграційних процесів не тільки актуалізують питання про національну і культурну ідентичність в аспекті його теоретичної розробки, а й проєціюють його у практичну площину. Скептики постійно наголошують на загрозі втрати цієї ідентичності в процесі євроінтеграції. В Україні по мірі її інтеграційного просування подібні заяви можуть набути більшого суспільного резонансу. А з огляду на молодість нашої держави порівняно з іншими членами Євросоюзу проблема збереження національно-культурної ідентичності може перетворитись на вагомий аргумент у заявах як внутрішніх, так і зовнішніх супротивників євроінтеграції. Тому необхідно звернутись до європейського досвіду, який дає підстави стверджувати, що навіть чисельно невеликі нації в процесі євроінтеграції не розчинились у загальноєвропейській спільноті, а, навпаки, культурно збагатились і збагачують інші нації.

Національна мова є основою і потужним фактором національної культурної ідентичності. Функціонування Європейського Союзу та його подальший розвиток ні в якому разі не означає ігнорування національних мов і культур. Маастріхтський договір містить положення про те, що європейське співтовариство зобов'язане сприяти розквіту культур держав, які є його членами, з повагою ставитись до національної і регіональної ідентичності. При цьому наголошується на спільності європейської культурної спадщини. Це, в свою чергу, потребує розробки культурної політики стосовно розвитку і функціонування національних мов. До основних напрямів її реалізації належить участь у діяльності

різних міжнародних громадських і культурних організацій з метою пропаганди національної мови. Це надзвичайно важливо, оскільки підкреслює унікальність і неповторність кожної мовно-культурної моделі.

Геокультурний ландшафт України представлений різними історично-культурними ареалами (Слобожанщина, Галичина, Північна Буковина, Закарпаття, Крим), мовна, етнічна та конфесійна ідентичність яких не підкріплена чіткою територіальною локалізацією. В цих регіонах ставлення до національних традицій є неоднозначним, вони характеризуються різною мірою національної свідомості. Все це актуалізує для України і проблему регіональної ідентичності.

Подвійна ідентичність, обумовлена мовною біполярністю, є постійним джерелом напруження в Україні. Неспівпадіння етнічної належності з мовною самоідентифікацією є серйозною етнополітичною проблемою. Мова перетворюється на значно більш сильний ідентифікатор, ніж етнос як такий.

Подвійна ідентичність українського суспільства може призвести до заперечення національних цінностей, спричинити культивування презирливого ставлення до всього національного в окремих регіонах України. Звідси випливає необхідність формування власної концепції регіональної ідентичності на основі загальноєвропейських правил і демократичних норм, адаптованих до українських суспільних реалій, і розробки дієвого правового механізму для забезпечення їх практичної реалізації.

*Лозниця С. А. – канд. філос. н.
(Київ, Ін-т філософії)*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР УКРАЇНИ ТА НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ

Обґрунтування європейського вибору України потребує з одного боку детального вивчення ментальних та культурних особливостей спільнот, які позначають поняттям “європейськість”. З іншого боку, зважаючи на складне становище нашої держави, породжене культурно-історичною спадщиною, зокрема, тривалою політикою національної та культурної уніфікації стосовно України, нагальним постає звернення до поняття національної ідентичності.

Поняття “Європа” в соціокультурному аспекті, як відомо, ґрунтується на таких концептах як Античність, Середньовіччя, Просвітництво, Новий та Новітній час. Найістотніша парадигма європейської культури була закладена християнізованим платонізмом, згідно з якою становище людини з’ясовується через виявлення її місця у площині “людина-Бог”, що була домінуючою упродовж таких історичних періодів як Античність та Середньовіччя. Згідно з цією традицією земний світ недосконалий, “юдоль печалі” і лише надчуттєвий світ (Платон) чи Царство Небесне